

Sju av de 25 dömda västsaharierna.

Protestlägret Gdeim Izik stormades 2010 av marockansk polis.

Livstids fängelse för protestlägret

En marockansk militärdomstol dömde den 17 februari 25 västsaharier till mycket långa fängelsestraff. Nio av dem fick livstid, fjorton fick mellan 20 och 30 års fängelse och två personer dömdes till två års fängelse, som de redan avtjänat i väntan på rättegången.

De åtalade, som hävdar att de är oskyldiga, dömdes ”utan att deras uppgifter om att erkännandena skett under tortyr och tvång utretts. Bland de åtalade finns flera människorättsaktivister och förespråkare för ett självständigt Västsahara. Dessa erkännanden var uppenbarligen det främsta, om inte det enda, beviset mot dem.” Detta skriver organisationen Human Rights Watch i en rapport i april.

Rabats militärdomstol dömde de civila personerna för våldsamt motstånd mot säkerhetsstyrkor den 8 november 2010, när protestlägret Gdeim Izik revs och stormades av marockansk polis. Elva säkerhetspolis och två civila västsaharier dömdes under stormningen eller efteråt.

De åtalade anklagades för att ha ”bildat ett kriminellt gäng”, för dödligt våld mot polis eller medhjälp till våldet. Två åtalades för att ha skändat eller stympat ett lik.

De åtalade har överklagat domarna.

Domstolen avvisade försvarets krav på att de åtalades uppgifter om att de hade torturerats av polis och tvingats skriva under uttalanden som de inte hade läst skulle undersökas.

”Det är djupt tragiskt att människor dog i Gdeim Izik, men efter 26 månader har åklagaren inte lyckats visa att de flesta av de åtalade är ansvariga för våldet, skriver HRW. Gång på gång ser vi marockanska åklagare

vid politiskt känsliga rättegångar utan fysiska bevis eller vittnesbevis som pekar ut den åtalade. I stället går man enbart på erkännande som man fått fram under omständigheter som kan ifrågasättas.”

”Marocko bör fria de dömda västsaharierna eller löva dem en ny och rättvis rättegång inför en civil domstol,” skriver Human Rights Watch.

När rättegången startade hade 21 av de åtalade suttit fängslade i mer än två år.

”Att ställa civila inför en militärdomstol bryter mot de mest grundläggande reglerna för en rättvis rättegång”, skriver Human Rights Watch.

En dom från en militärdomstol kan bara överklagas om det gäller själva proceduren, inte själva fakta i rättegången. Vid ett överklagande i en civil domstol däremot är det tillåtet att gå igenom alla fakta i målet.

Vid rättegången kunde ingen av åklagarens vittnen identifiera någon av de åtalade som ansvarig för våldsamma aktioner. De vapen som åklagaren presenterade kunde inte bindas tekniskt till de åtalade. Endast de åtalades erkännande binder dem vid vapnen.

Bland de 25 dömda finns flera kända människorättsaktivister som Naama Asfari, Mo-

hamed Tahlil och Ahmed Sbai. Naama Asfari greps dagen före stormningen av Gdeim Izik.

Under och efter händelserna vid Gdeim Izik arresterade den marockanska säkerhetstjänsten hundratals västsaharier. Förutom de 25 ställdes 120 västsaharier inför rätta i El Aaiún. De är villkorligt frigivna men inte dömda.

Svenskar bevakade rättegången: Försvarets krav avvisades

När rättegången mot de 25 västsaharierna äntligen skulle börja den 1 februari fanns 53 internationella observatörer från Spanien, Frankrike, Italien, Luxemburg, Schweiz och Storbritannien på plats. De svenska juristerna Natasa Mirosovic och Lisa Staxäng, som representerade Internationella Juristkommissionen (ICJ), svenska avdelningen, fanns också där.

Natasa Mirosovic och Lisa Staxäng anlände tidigt på morgonen i god tid till rättegången vid militärdomstolen i Rabat.

– Det var många militärer där, västsaharier började samlas, demonstrationer och

presentanter för västsaharierna och den marockanska ockupationsmakten. Efter en månad stormades protestlägret av marockanska säkerhetsstyrkor, upplöpskedde i El Aaiún och hundratals västsaharier greps.

25 av dem satt fängslade utanför Rabat i över två år utan rättegång med hot om dödsstraff från en militärdomstol.

motdemonstrationer ägde rum utanför rättegångslokalen, berättar Natasa Mirosovic.

– Vi hade en egen tolk och det var väldigt bra, men han kom i sista minuten för att han hade svårt att ta sig in i lokalen på grund av stor trängsel. De västsahariska anhöriga fick inte komma in från början.

– En hel rad rättegångshinder presenterades av försvaret: En av advokaterna var inte närvarande. Försvaret hade inte fått kopior på alla akter i tid. De krävde att vittnen från dialoggruppen mellan de marockanska myndigheterna och Gdeim Izikrepresentanterna skulle kallas. Försvaret ville också kalla karaktärvittnen som bland annat kunde styrka att åtalade inte befunnit sig på platser de anklagades för att ha varit. Man ville också kalla som vittnen poliserna som skrev förhørsrapporterna.

– Försvaret krävde att rättegången skulle ajourneras med ordentligt med tid för advokaterna att sätta sig in i alla dokument samt möjlighet att kalla de nya vittnena, berättar Natasa Mirosovic.

– Åklagaren ville inte alls skjuta på rättegången med motivering att de åtalade redan väntat mycket länge, nästan två år.

– Rätten tog en mycket lång paus och meddelade sedan att rättegången skulle starta igen efter en vecka, att inga polis eller personer från dialoggruppen skulle kallas och endast tre eller fyra av de vittnen som försvaret begärt skulle kallas. Något motiv för dessa beslut gavs inte, berättar Natasa Mirosovic.

”Tortyren hade varit svårast i början men misshandel hade förekommit ända fram tills rättegången började”

De svenska juristerna bad att få tala med både åklagaren och domaren men båda vägrade att svara på frågor.

Eftersom rättegången ajournerades en vecka reste svenskarna tillbaka till Sverige men de fick möjlighet att prata med några av de anhöriga till de åtalade.

– Det är cirka 120 mil från El Aaiún till Saléfängelset. Därför har de anhöriga turats om att bo på plats för att besöka sina släktingar. Från början fick de bara träffas fem minuter i veckan med en vägg emellan sig. Senare utökades det till i timme per dag. Situationen har varit svår ekonomiskt för de anhöriga och de var oroliga för att straffen skulle bli höga, berättar Natasa Mirosovic.

Förhållandena för de åtalade hade varit svåra med dåliga kläder och lite mat. Tortyren hade varit svårast i början men misshandel hade förekommit ända fram tills rättegången började, uppgav de anhöriga för Natasa Mirosovic. De åtalade hade försökt anmäla tortyren och även hungerstrejkat flera gånger.

Text: Lena Thunberg
Bild: Anonym

Gdeim Izik

I oktober 2010 byggde cirka 20 000 västsaharier upp ett protestläger utanför huvudstaden El Aaiún. Dom krävde arbete, bostäder, ett slut på marginaliseringen av västsaharier och ett slut på stölden av råvaror. En dialog startade mellan re-